

Haszonnövényeink eredete, honosodása és megbecsülése

A *Népszabadságban* és az *Erdészeti Lapokban* közölt két írás tartalmához fűződő gondolataimat kívánom – az alábbiakban – ismertetni.

„Az ökorasszisták irtják az idegen fákat” címen riport jelent meg, amelynek készítője *Vereczkei János*, a riportalany pedig *Dobó István*, a Pilisi Parkerdő Rt. vezérigazgatója. A riport témája/tárgya a parkerdőt érő károsodások milyensége és mértéke volt. Az évente fokozódó erdőtüzek mellett, egy – mondhatni – új típusú erdőkárosítási forma is jelentkezett. Idézet a riportból: „Újabb riasztó jelenség az úgynevezett ökorasszisták egyre ártalmasabb pusztító tevékenysége. Ezek az emberek szó szerint tűzzel és vassal irtják mindazt, ami szerintük az adott területen tájidegen, s nem őshonos, függetlenül attól, hogy esetleg új értéket jelent.”

Tévedés lenne azt vélni, hogy a hivatkozott és napilapban közölt írás után megszűnt az erdőtüz-veszély, vagy az „ősi-ség”-re épülő helytelen és káros propaganda. Az „őshonosság” és a „tájidegenség”, mint ellentétessé kialakított fogalmak, akár a szénanátha terjedtek el a köztudatban. Sajnos, de szakmai berkeinkben is „termőhelyre” talált a nem őshonos, de honosításra behozott és termelésbe/tenyésztésbe vett fajok iránti elvakult ítélkezés.

Voltak és ma is vannak olyan tudós szakembereink, akik nemcsak kutatói, de tudatosítói is azon történelmi tényeknek, miszerint honfoglaló őseink bejövetelekor alig-alig volt a *Kárpát-medencében* emberi táplálékul szolgáló növényzet. *Ázsia* legkeletibb részétől, *Európán* át *Észak- és Dél-Amerikáig* léteznek azok a területek, ahonnan a mai *Kis-Magyarország* több száz fajt kitevő haszonnövényzete ered, illetve származik.

Dr. Soó Rezső akadémikus, botanikus, 1945-ben kiadott „Növényföldrajz” c. művében, 10 géncentrumba sorolja azokat a haszonnövény-fajokat, amelyekből az elmúlt ezer esztendő folyamán tehető és áldozatkész földbirtokosok, kereskedők és politikusok, mezőgazdasági-erdészeti szakemberek és utazók hozták be azon növényfajok szaporítóanyagát, amelyeknek hasznát ma is élvezzük.

Ősi géncentrumok:

1. Kína, nyugati és középső hegyvidéke a környező tájakkal. A köles, hatsoros árpa, feketeteretek, szója, kender, őszibarack, kajszli, fehéreperfa stb. hazája.

2. India, kiterjed *Elő- és Hátsó-Indiára* és az *indomaláji szigetvilágra*; innen ered a rizs, szezám, uborka, narancs és citrom, fahéj, banán, cukornád, szegfűszeg stb.

3. Közép-Ázsia a *Tien-san-hegységtől* délre a *Hindukusig*, *Északnyugat-Himalájáig* és *Pendsabig*. A növénytermesztésnek 7000 éves emlékeit találták ezen a területen. A borsó, lencse, hónaposretek, vörös- és fokhagyma, spenót, gyapot, alma, körte és dió hazája.

4. *Elő-Ázsia*, történetileg a legfontosabb géncentrum, *Transzkaukáziától Közép-Anatóliáig*, *Szíriáig* és *Palesztínáig* terjed. Itt kezdték művelni a búzát, kétsoros árpát, rozsot, zabot, lucernát, repcét, sárgadinnyét, birset, cseresznyét, meggyet, mandulát, fügét, mákot, sáfrányt stb.

5. *Földközi-tenger partvidéke*, nevezetessége a nagymagvú hüvelyesek, így az ókor óta termesztett borsó, lencse, lóbab stb.

6. *Abesszínia Eritreával*, innen ered a kávé, ricinus.

7. *Közép-Amerika*, kiterjed *Mexikó déli részére*; *Amerika felfedezése* óta terjedtek el termesztett növényei: kukorica, bab, tök, paprika, kakaó, kapadohány.

8. *Dél-Amerika*: *Peru, Equador, Bolívia* adta a paradicsomot, *amerikai gyapotot*, *virzsíniai dohányt*, *kínafát*; *Chile* a *burgonya*, *végül Brazília és Paraguay* a *földimogyoró*, *ananász és kacsukfa* hazája.

Új géncentrumok:

9. *Európa*, főként a *XIV. század* óta ad termesztett növényeket a kultúrának; *európai az egres, ribiszke, málna, fehérmályva, gyűszűvirág*.

10. *Észak-Amerika*, innen ered a *napraforgó*, az *akác*, az *amerikai szőlők*.

A géncentrumok tartalmából kitűnik, hogy a „külhoni” területekről a *Kárpát-medencébe* behozott növényfajok, elsősorban a fokozódó és fejlődő táplálkozási igények kielégítését szolgálták. S attól függetlenül, hogy a paprika, paradicsom, hagyma- és gabonafélék őshazája nem a *Duna-Tisza vidéke*, mégis magyarnak és nemzetinek valljuk azokat, csakúgy, mint a belőlük készült vagy velük ízesített *magyaros ételeinket!*

*

Az *Erdészeti Lapok* 1997. július-augusztusi számában *dr. Csóka György*: „*Fafajmegválasztás és biodiverzitás*” c. írásában minden eddiginél több, olyan jelzőkkel illeti a nem őshonos fajjainkat, amely jelzők már megbotránkoztatják a jobb érzésű, gyakorlati erdészeket. Íme az említett jelzők: *adventív fajok, idegen fajok, honosított fajok, tájidegen fajok, behurcolt fajok*; amelyeknek – *dr. Csóka György* szerint – az a „vétük”, hogy kevesebb számú rovarfaj él környezetükben, rajtuk vagy bennük, mint őshonos fajjaink esetében. „Főbűnösök”: az akác és a vöröstölgy.

Úgy érzem, hogy a „*behurcolt*” fogalom vagy jelző tisztázásra szorul. Ugyanis *behurcolni csak véletlenül, egyéb terményekkel* (pl. vetőmag) lehet – főként – *lágyszárú növényeket!*

Honosításra szánt fajjaink nem a véletlen, hanem a *tudatos elhatározás* alapján kerültek Magyarországra.

Fentiek igazolására négy közismert gyomnövény *behurcolásának* történetét idézem *dr. Újvárosi Miklós* (1957): „*Gyomnövények, gyomirtás*” c. könyvéből:

„1. *Ragadós galaj* – *Galium aparine* L. Elterjedt majdnem az egész Európában, Nyugat-, Közép- és Észak-Ázsiában. Behurcolták Észak- és Dél-Amerikába is.

2. *Kövér porcsin* – *Portulaca oleracea* L. Valószínűleg Nyugat-Ázsiából származik és onnan terjedt el a Földközi-tenger környékére, ahonnan ma már majdnem az egész föld mérsékelt és melegévi tájaira behurcolták.

3. *Közönséges cickafark* – *Achillea millefolium* L. Elterjedt Európában és Ázsia mérsékelt vidékein, ahonnan

Észak-Amerikába, Ausztráliába, sőt Új-Zélandba is behurcolták.

4. *Parlagfű – Ambrosia elatior L. Észak-Amerikából származik. 1800 körül jutott el Európába. A Kárpát-medencében Orsováról van először adatunk 1908-ból, de azóta igen rohamosan terjed. Somogy, Zala, Baranya, Tolna és Veszprém megyék egyes helyein; feljön egészen a Kiszalárdig és Budapestig, sőt már a Duna-Tisza közén is terjed kelet felé.*

A behurcolt gyomnövények elterjesztésében és elterjedésében az embernek van a legnagyobb szerepe. A tisztítatlan vetőmaggal, a kigyomlált érett magvú gyomok trágyadombra helyezésevel, saját magunk vetjük el a gyomokat. Egyes gyomfajok robbanásszerűen terjednek (pl. parlagfű, kender), néhány év alatt egész országrészt meghódítanak maguknak.

Ilyen jelenség az erdei fás növényekkel nem fordulhat elő.

*

A külföldi fajoknak hazánkba való behozatala, több évszázados múltra vezethető vissza. Az első „betelepülők” nem az erdők, hanem a főúri rezidenciák parkjainak növénygazdagságát gyarapították. Valószínű, hogy egyes fajok magtermésük, természetes újjulatuk, vagy vegetatív úton történő szaporíthatóságuk okán kerültek erdőtelepítési és fásítási felhasználásra.

A XIX. század utolsó évtizedeiben *Péché Dezső* erdőmester – ma is elismerésre méltó munkával –, a történelmi Magyarország 50 élőfagyűjteményében (parkok, arborétumok) az ott fellelt, mintegy 400 faj és fajta külföldi faj számbevételével, megírta „*A külföldi fanemeknek hazánkban való telepítéséről*” c. könyvét. A 236 oldalas, számos ábrával gazdagított kötet kézírata már 1898-ban elkészült, de a kiadást – erkölcsileg és anyagilag – támogató Országos Er-

dészeti Egyesület Igazgató Választmánya, rendszertani, szerkesztési és terminológiai hiányosságok miatt, kétszer adta vissza átdolgozásra a szerzőnek. Végül 1903-ban, 1000 példányban jelent meg az idézett mű.

A könyv első részében a külföldi fák telepítésének jogsultságát, szükségességét, fontosságát és hasznát elemzi, s indokolja a szerző. Kiemelten tárgyalja a duglászfenyő és a fekete dió felkarolását, import-kiváltó tulajdonságaik miatt is.

A megtelepíthető fák és cserjék leírása – mondhatni – rendhagyó és követésre méltó. Az eredet és a külső morfológiai jellemzők mellett, legtöbb fafajnál megtaláljuk a faj-súly, ezermagsúly, termőhelyigények, valamint a telepítés kivitelezésére vonatkozó szakmai útmutatásokat, ill. adatokat.

Különös jelentőségű az a 26 oldalt kitöltő kimutatás, amely – a fentebb említett – 50 park és arborétum külföldről származó 401 faj és fajta létezését, illetve hollétét jelöli meg. A mai Magyarország területén a száz évvel ezelőtt vizsgáltak közül 16 gyűjteményes kertünk maradt Trianon után.

„Utószóként” kell leírni azt az ellentmondásosnak tűnő helyzetet, miszerint a jelenlegi természetvédelmi intézményrendszer, gyakorlati tevékenysége során *elsőként* a gyűjteményes kertekre (parkok, arborétumok) terjesztette ki legmagasabb fokozatú védettségét. Az pedig köztudott, hogy az arborétumok és parkok fafaj(-ta)-állományának kb. 90%-a külföldi származású.

Fentiek alapján is (!) elvárható, hogy a jövőben a természetvédők is jobban megbecsüljék a külfönből betelepült fanemeinket és „nyugalomba” vonulnak az „ökorasszisták”!

Csányi Sándor
erdész

A Mezőgazdasági Könyvhónap megnyitója a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban

Az asztaltársaságok: dr. Benedek Fülöp közigazgatási államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium) – dr. Inkei Péter helyettes államtitkár (Művelődési és Közoktatási Minisztérium) – dr. Tardy János, a Természetvédelmi Hivatal elnöke, helyettes államtitkár (Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) – dr. Faragó Sándor szerző (A vadállomány szabályozása) – dr. Kállai Miklós szerző (Borászat) – dr. Rakonczay Zoltán szerző (Göcsejtől Mohácsig – A Dél-Dunántúl védett természeti értékei) – dr. Vajda László mecénás (Hatnyelvű mezőgazdasági szótár) – Jánosi István rendező, igazgató (Bibliofil Kereskedelmi és Kiadó Kft.) – Jeles Éva rendező, kereskedelmi vezető (Mezőgazda Kiadó).

A rendezvényen a Mezőgazda Kiadótól dr. Mátyás Csaba átvette „Az év szerkesztője” díjat és a velejáró 100 ezer forintot, az Erdészeti ökológia c. munkájáért.

Dr. Lelkes Lajos
igazgató

A MÁLLERD szervezeti felépítése

Az 1945. december 18-án kelt 12.120/1945. M. E. számú rendelet előírta, hogy a földreform során átvett erdőkkel megnövekedett feladatok ellátása céljából, tovább az állami erdőgazdálkodás üzemszerűségének biztosítása, az állami erdőingatlanok jövedelmezőségének fokozása végett termelési és értékesítő szervezetet kell létesíteni.

A szervezet elnevezése: *Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek* (a továbbiakban: Erdőgazdaság); székhelye: *Budapest*. A szervezet egyéni cég, a cég tulajdonosa a magyar állam.

Az Erdőgazdaság ügyeit az igazgatótanácsa a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek központi igazgatósága, valamint az ennek alárendelt erdőigazgatóságok, erdőgondnokságok és üzemvezetőségek útján látja el.

A Nemzeti Kormány rendelete határozta meg a központi igazgatóság ügybeosztását:

1. Igazgatási főosztály; szervezési, személyi, nyilvántartási és statisztikai ügyek,
2. Erdőgazdaság-politikai főosztály; gazdaságpolitikai, közérdekű erdőtelepítési és ingatlanforgalmi ügyek,
3. Üzemi főosztály; erdőfelújítási, erdőművelési, erdőhasználati, vadászati és halászati ügyek,
4. Műszaki főosztály; erdőbecslések, erdőrendezések, feltárások, szállítóberendezések és az összes gazdasági, valamint üzemi építkezések,
5. Ipari főosztály; erdőtermékek feldolgozása és állami erdőgazdasági üzemek ügyei,
6. Kereskedelmi főosztály; általános fagazdálkodás, az erdőgazdaság által termelt anyagok nyilvántartása, értékszámítása és értékesítése,
7. Államerdészeti kezelési főosztály; városi, községi és erdőbirtokossági társulati ügyek,
8. Beszerzési főosztály; az összes felszerelési tárgyak, anyagok és élelmiszerek nagybani beszerzése,
9. Szociálpolitikai főosztály; szociális és munkásügyek,
10. Jogügyi főosztály; jogi képviselő, jogügyletek véleményezése,
11. Pénzügyi főosztály; az összes számviteli, valamint pénz- és vagyonekezelési ügyek.

A főosztályvezetői, erdőigazgatói, erdőgondnoki és üzemvezetői megbízatás az igazgatótanács hatáskörébe tartozott. Az igazgatótanács elnöke az elnökiigazgató; tagjai: az elnökiigazgató-helyettes, az ügyvezető igazgató és az elnökiigazgató által kijelölt két főosztályvezető, akik közül az egyiknek erdőmérnöki, a másiknak jogi vagy közgazdasági képesítésűnek kellett lennie.

Az Erdőgazdaság működése felett a felügyeletet a földművelésügyi miniszter által a pénzügyminiszterrel egyetértve kiküldött szakbizottság gyakorolta. A szakbizottság az elnökből és 12 tagból állt. A szakbizottság elnöke az FM erdészetiért felelős államtitkára, ennek akadályoztatása esetén az erdészeti főosztály főnöke. A szakbizottságba az FM öt, a PM két tagot, a kereskedelmi, közlekedésügyi, ipari, újjáépítési miniszterek és az Országos Földbirtokrendező Tanács 1-1 tagot küldött.

Az erdőigazgatóságok, erdőgondnokságok és üzemvezetőségek számát, székhelyét és kerületét az igazgatótanács –

a központi igazgatóság 16.150/1946. sz. utasításával – a következők szerint állapította meg:

11. Budapesti erdőigazgatóság

1111 Acsa, 1112 Alsódabas, 1113 Alsógalla, 1114 Bajna, 1115 Budakeszi, 1116 Cegléd, 1117 Csákberény, 1118 Csákvár, 1119 Császárszék, 1120 Esztergom, 1121 Galgamácsa, 1122 Gödöllő, 1123 Gyáli úti faraktár, 1124 Isaszeg, 1125 Lovasberény, 1126 Mór, 1127 Nagykovácsi, 1128 Oroszlány-Várgesztes, 1129 Piliscsaba, 1130 Pilismarót, 1131 Pilisszentkereszt, 1132 Pusztamarót, 1133 Ráckeve, 1134 Sívölgypuszta, 1135 Süttő, 1136 Szabadegyháza, 1137 Szár, 1138 Szentendre, 1139 Székesfehérvár, 1140 Tata, 1141 Valkó, 1142 Visegrád.

12. Debreceni erdőigazgatóság

1211 Abádszalók, 1212 Bagamér, 1213 Baktalórántháza, 1214 Bánk, 1215 Bocskai-kert, 1216 Debrecen, 1217 Debreceni faraktár, 1218 Guth, 1219 Haláp, 1220 Jánk, 1221 Mérk, 1222 Nagycsere, 1223 Nyírbéltek, 1224 Nyíregyháza, 1225 Örvényszög, 1226 Püspökladány, 1227 Ricsika, 1228 Szolnok, 1229 Tiszadob, 1230 Vásárosnamény.

13. Egri erdőigazgatóság

1311 Bátor, 1312 Bélapátfalva, 1313 Bogács, 1314 Bükkzsérc, 1315 Egerbakta, 1316 Egri faraktár, 1317 Felnémet, 1318 Felsőtárkány, 1319 Fényespuszta, 1320 Gyöngyössolymos, 1321 Gyöngyöstarján, 1322 Mátrafüred, 1323 Nagybátány, 1324 Ózd-Arló, 1325 Pétervársára, 1326 Sándorrét, 1327 Sirok, 1328 Szilvásvárad, 1329 Szilvásvárad-i fűrész és vasút, 1330 Tiszafüred, 1331 Verpelét.

14. Győri erdőigazgatóság

1411 Ásványráró, 1412 Bakonybél, 1413 Bakonyháza, 1414 Bakonyszentlászló, 1415 Balatonfüred, 1416 Devecser, 1417 Farkasgyepű, 1418 Fenyőfő, 1419 Franciavágási fűrész, 1420 Győr, 1421 Kisbér, 1422 Magyarpolány, 1423 Magyaróvár, 1424 Nagyvázsöny, 1425 Ravasz, 1426 Réde, 1427 Somlóvásárhely, 1428 Tét, 1429 Ugod, 1430 Veszprém nyugati, 1431 Veszprém keleti, 1432 Zirc.

15. Kaposvári erdőigazgatóság

1511 Balatonkiliti, 1512 Barcs, 1513 Berzence, 1514 Böhönye, 1515 Buzsák, 1516 Felsőseged, 1517 Gyöngyöspuszta, 1518 Kaposvár, 1519 Kaposvári faraktár, 1520 Karád, 1521 Kardosfa, 1522 Kálmánca-Németlád, 1523 Kéthely, 1524 Marcali, 1525 Mernye, 1526 Nagyatád, 1527 Nagybjom, 1528 Pogányszentpéter, 1529 Sárrétpuszta, 1530 Surd, 1531 Szántód, 1532 Szöcsénypuszta, 1533 Szőlőgyörök, 1534 Tapsony, 1535 Vitézipuszta, 1536 Zsitfapuszta.

16. Miskolci erdőigazgatóság

1611 Abaújszántó, 1612 Alsóméra, 1613 Bánfalva, 1614 Bányabükk, 1615 Erdőhorváti, 1616 Füzérkomlós, 1617 Gyertyánvölgy, 1618 Kemencepatak, 1619 Ládi faraktár, 1620 LÁEV, 1621 Lillafüred, 1622 Miskolc, 1623 Miskolci

faraktár, 1624 Mocsolyástelep, 1625 Monok, 1626 Nagysom, 1627 Parasznya, 1628 Pálházi fűrész, 1629 Putnok, 1630 Sárospatak, 1631 Sátoraljaújhely, 1632 Szentlélek, 1633 Szendrő, 1734 Szin, 1635 Szomorúvölgyi kőbánya, 1636 Telkibánya, 1637 Vilyi-pusztá.

17. Pécsi erdőigazgatóság

1711 Árpádtető, 1712 Bakóca, 1713 Bükkösd, 1714 Dombóvár, 1715 Gyulaj, 1716 Hetvehely, 1717 Izabella-föld, 1718 Iba, 1719 Karapancsa, 1720 Kárász, 1721 Kisszékely, 1722 Kistápé, 1723 Kisvaszar, 1724 Koppányszántó, 1725 Lengyel, 1726 Németboly, 1727 Pécs, 1728 Pécsi faraktár, 1729 Pécsvárad, 1730 Püspöknádasd, 1731 Sellye, 1732 Szálka, 1733 Tamási, 1734 Vajszló, 1735 Zobákpuszta.

18. Szegedi erdőigazgatóság

1811 Baja, 1812 Bajavidék, 1813 Bátaszék, 1814 Békéscsaba, 1815 Bugac, 1816 Hajós, 1817 Jánoshalma, 1818 Kalocsavidék, 1819 Kecskemét, 1820 Kiskőrös, 1821 Kiskunhalas, 1822 Kunszentmiklós, 1823 Mezőhegyes, 1824 Sövényháza, 1825 Szeged, 1826 Szegedi faraktár, 1827 Szeghalom, 1828 Szekszárd, 18929 Szentés, 1830 Tompa-Kelebia.

19. Szombathelyi erdőigazgatóság

1911 Csákánydoroszló, 1912 Csepreg, 1913 Endrédújmajor, 1914 Iván, 1915 Jánosháza, 1916 Kapuvár, 1917 Káld, 1918 Kámon, 1919 Körmen, 1920 Kőszeg, 1921 Óriszentpéter, 1922 Sárvár, 1923 Sopron, 1924 Soproni faraktár, 1925 Soproni tanulmányi erdő, 1926 Szany, 1927 Szentgotthárd, 1928 Szentpéterfa, 1929 Szombathelyi faraktár, 1930 Vasvár.

20. Váci erdőigazgatóság

2011 Balassagyarmat, 2012 Bercel, 2013 Buják, 2014 Diósjenő, 2015 Kemence, 2016 Királyrét, 2017 Kisterenye, 2018 Márianosztra, 2019 Nagyborzsöny, 2020 Nagymaros, 2021 Nógrádverőce, 2022 Perőcsény, 2023 Romhány, 2024 Salgótarján, 2025 Ságújfalú, 2026 Szécsény, 2027 Vác, 2028 Váci faraktár.

21. Zalaegerszegi erdőigazgatóság

2111 Bánokszentgyörgy, 2112 Csömödéri Vasútüzem és faraktár, 2113 Keszthely, 2114 Kiskomárom, 2115 Lenti,

Az első lépegető erdei gépről 1995. évi dupla számunknak 243. oldalán adtunk hírt. Újabbat most a svédországi ELMIA WOOD kiállítással kapcsolatos beszámolókból olvashatunk. Ezek szerint továbbfejlesztett példányát Svájcban, meredek terepviszonyok között tesztelték és ennek eredményét még az őszön kívánják közzétenni. Előnyének ismerik el a pontszerű talajterhelését és azt, hogy 120 cm-ig akadályt nem ismer, hátránya csekély mozgási sebessége, magas áthelyezési költsége, valamint az, hogy nagy tömegű kihasználást igényel.

(ÖFZ 1997. 7. Ref.: Jérôme R.)

Helyesbítés

Az Erdészeti Lapok 1998. februári számának 48. oldalán, a harmadik bekezdés utolsó sorában lévő Budafa szó helyesen Budnya. Elnézést kér a szerző.

2116 Lenti vasútüzem és faraktár, 2117 Lesencetomaj, 2118 Letenye, 2119 Monostorapáti, 2120 Nagykanizsa, 2121 Nova, 2122 Nyírad, 2123 Pölöske, 2124 Sümeg, 2125 Szentpéterföld, 2126 Tornyiszentmiklós, 2127 Túrje, 2128 Várlus, 2129 Zalabaksa, 2130 Zalacsány, 2131 Zalaegerszeg, 2132 Zalaegerszegi faraktár, 2133 Zalalövő, 2134 Zalaszántó.

Az erdőigazgatóságok területét megyék és járásek szerint, az erdőgondnokságokét községhatár, közút, folyó, gerinc stb. alapján határozták meg. Az új beosztásnak megfelelően az érintett területek átadás-átvételét 1946. december 15-ig kellett elvégezni.

A rövidített címként elrendelt Erdőgazdaság megnevezés a gyakorlatban nem terjedt el, helyette a bélyegzőkön és az iratok fejlécén a MÁLLERD betűszót használták: MÁLLERD Központi Igazgatósága; MÁLLERD Erdőigazgatósága Miskolc; MÁLLERD Erdőgondnoksága Lillafüred.

A kódszámszerű sorszámozásokat nagyrészt a számviteli-pénzügyi elszámolásoknál – számla-alszámla – alkalmazták.

Dr. Járás Lőrinc

Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek

Központi Igazgatósága

Budapest

8527/1946. szám

Tárgy: A Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek cégbejegyzése.

Valamennyi erdőigazgatóságnak és erdőgondnokságnak

Tudomásulvétel és mihez tartás végett közöljük címmel, hogy a budapesti törvényszék, mint cégbíróóság az 1946. évi július hó 6. napján Cg. 49.327. szám alatt kelt végzésével elrendelte állami vállalatunknak a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékébe való bejegyzését a következő szöveggel:

„A cég: Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek.

Telephelye: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 11.

A cég birtokosa: a magyar állam.

A cég üzletköre: az állami erdőgazdálkodás üzemszerűségének biztosítása és jövedelmezőségének fokozása (12.120) – 1945. M.E. számú rendelet 1. § (1) bekezdés). Ebből a célból az üzem működése kiterjed az állami erdők fő- és melléktermékeinek kitermelésére, feldolgozására és forgalombahozatalára.”

Budapest, 1946. évi augusztus hó 28-án.

dr. Ajtay s.k.

miniszteri osztályfőnök,

mb. elnökiigazgató.

A kiadmány hitelül:

Szilárd László

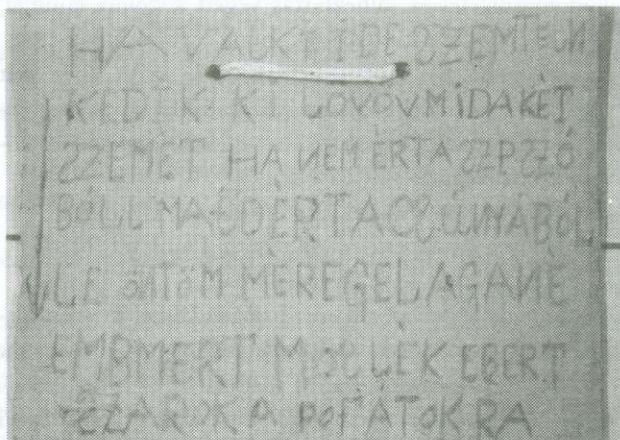
min. irodafőtiszt

Erdei kihágások – 100 évvel ezelőtt

Magyarországon az erdők szeretete, védelme, hasznosítása patinás múltú. Így már a kora középkorban is intézményes formában gondoskodtak az erdők védelméről. Az erdőispánságok a különböző királyi erdőuradalmak és vadászó helyek területein szerveződtek meg. Az erdők őrzésére, gazdasági, igazgatási feladatok végrehajtására az „erdővők” voltak hivatottak.

Az erdők védelmére a dualista Magyarországon is kiemelt figyelmet fordítottak, hisz a történelmi Magyarország területének jelentős részét borította erdő. A múlt század végén, 1879-, 1884-, 1890- és 1898-ban születtek erdők védelmével kapcsolatos tartalmú törvények. Ezek közül az 1879. évi XXXI. törvénycikk foglalkozott az erdei kihágásokkal. Ebben az időben a kihágás a bűncselekmény egyik csoportja volt, amelyet elzárással, illetve pénzbírsággal vagy mindkettővel büntethettek. Ma a kihágás szabálysértésnek felelhetne meg.

„Az erdőgazdálkodó az e törvényben, valamint a külön jogszabályokban foglaltak szerint gondoskodik az erdő őrzéséről.”
(Evt. 90. §)

Mindkét „okiratot” fenntartásokkal komolyan vette
Mikulási Béla
erdőfelügyelő

A hirdetés eredeti példánya bárki számára hozzáférhető, megtekinthető.

Az erdei kihágások tárgyát a fa vagy fatermék képezte, amennyiben értéke nem haladta meg a 60 pengőt. (1930-as évek adatai szerint.) Erdei kihágások közé az erdei lopás és a veszélyes erdei kihágás tartozott. Az 1879. évi XXXI. tc. 91. § szerint: „A lopott fa értékét és kártérítésül ezen értékkel egyenlő összeget tartozik megfizetni, ezenfelül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az erdőben:

a/ szótlan fenntartott hagyoncot, fölfát vagy magfát vagy tíz évesnél fiatalabb csemetét lop;

b/ ritkás erdőből több, vagy zárt erdőből, annyi egymás mellett álló fát lop, hogy ezáltal hézag támad;

c/ a termőföld megkötésére védőeszközzel szolgáló, vagy sarjadzás végett meghagyott tuskót kiás és ellop, avagy habár nem az ezen pontban megjelölt célok valamelyikére szolgáló tuskót lop el, de az annak ellopása végett kiásott gödröt nem tölti be.”

Ezen túl az élőfa gallyainak letörésére és levágására, továbbá kérgek lehántására, valamint ellopására is hasonló szigorú szabályok vonatkoztak.

Veszélyes erdei kihágások közé az erdőben, vagy annak közelében való tűzokozás, vagy tűzoltás elmulasztása tartozott, melyet szintén pénzbírsággal büntettek.

Mai szemmel a fentiek a régies megfogalmazás miatt kicsit megmosolyogtatók lehetnek. Ám úgy érzem, hogy nap mint nap, mikor járjuk az erdőt és félbevágott facsonkokkal találkozunk, akkor elgondolkodtatók lehetnek számunkra a korábbi erdővédelem, erdőrendészet előírásai.

Dr. Sallai János

A Faipari Tudományos Egyesület f. év március 4-én tartotta tisztújító küldöttközgyűlését.

Megválasztásra került új vezetőség tagjai:

Elnök: *Horoáth Tibor* faipari mérnök, közgazdász, a BAU-MÖBEL Rt. elnök-vezérigazgatója.

Alelnökök: *Gersey László* faipari mérnök, a Balaton Bótor Rt. minőségügyi vezetője, *Götl Mihály* faipari mérnök, az EUROFURNÉR Kft. társtulajdonosa, *Honfi Ferenc* faipari mérnök, a Csurgói Faipari Kft. ügyvezető igazgatója, *Juhász Bertalan* faipari mérnök, a JU-GO Bútor Kft. ügyvezető igazgatója.

Bíró Lászlóné
ügyvezető titkár

SZALAGAVATÓTÓL A VALÉTÁLÁSIG

hagyományörző időszak kiállítását rendezett a soproni Erdészeti Múzeum. Megtekinthető 1998. május 24-ig szerda kivételével naponta, áprilisban 10-13 óráig, májusban 13-17 óráig.

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó
múzeumigazgató